

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Άρης Σαπουνάκης
Δρ Αρχιτέκτων Πολεοδόμος

Καθηγητής Αρχιτεκτονικής & Αστικής Σύνθεσης
του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής
Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ιστορικά κέντρα

Διακρίνονται:

1. Πόλεις στις οποίες ο ιστορικός χαρακτήρας διαχέεται σε μεγάλη έκταση
2. Πόλεις με συγκεντρωμένο ιστορικό κέντρο

Από αυτές:

- άλλες διατηρούν τις βασικές σύγχρονες λειτουργίες πολεοδομικού κέντρου μέσα στα ιστορικά κελύφη, ενώ
- σε άλλες το ιστορικό κέντρο αποτελεί **ξεχωριστή ενότητα** χωρίς ιδιαίτερες λειτουργίες εκτός από τον τουρισμό, τον πολιτισμό και την αναψυχή

Ιστορικά κέντρα

Στην παρούσα παρουσίαση θα προσεγγιστεί η σχέση των ιστορικών κέντρων με τις απαιτήσεις της σύγχρονης πόλης

Σε γενικές γραμμές διακρίνονται δύο περιπτώσεις

- Οι πόλεις με ιστορικό κέντρο άρρηκτα δεμένο με την σύγχρονη πραγματικότητα
- Οι πόλεις με απομονωμένο ιστορικό κέντρο

Παράλληλα θα αναλυθούν τα σημαντικά στοιχεία των ιστορικών κέντρων όπως οι δρόμοι και οι πλατείες, και θα προσεγγιστούν κρίσιμα ζητήματα λειτουργίας και διαχείρισης τους

Ρώμη

Ρώμη

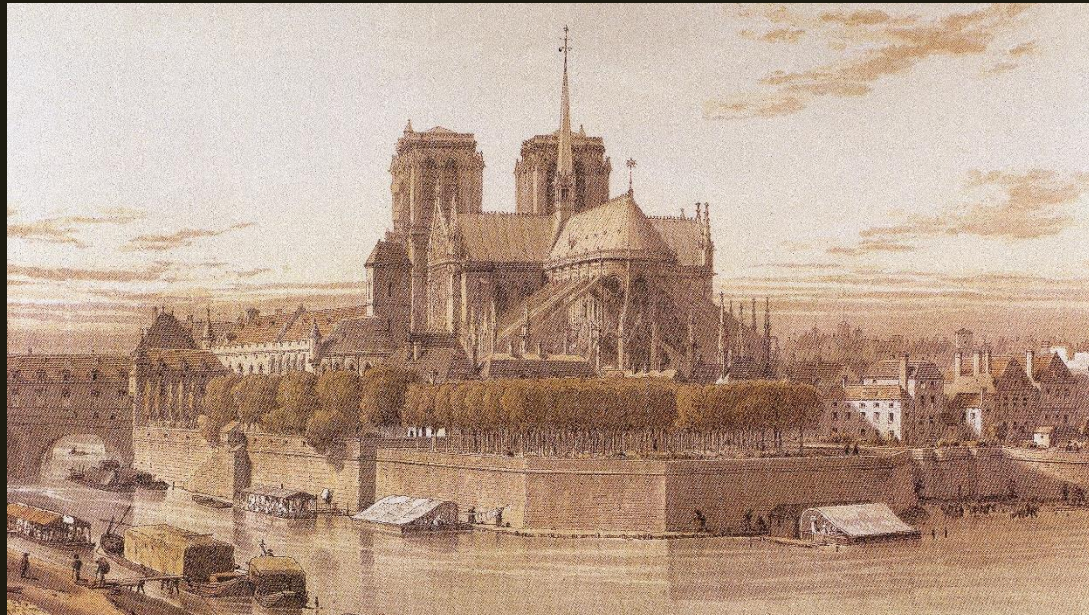

Ρώμη

Παρίσι, ο περιφερειακός άξονας και τα τείχη της πόλης Λούβρο, τα παλαιά τείχη της πόλης στο υπόγειο του κτιρίου

Αθήνα,
ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων

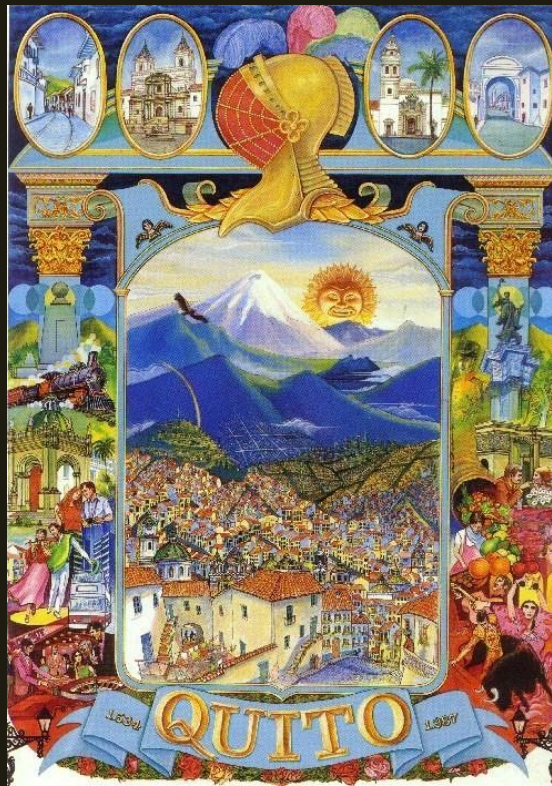

Αθήνα, Πλάκα

Quito,
Ecuador
First
world
heritage
site by
UNESCO
1978

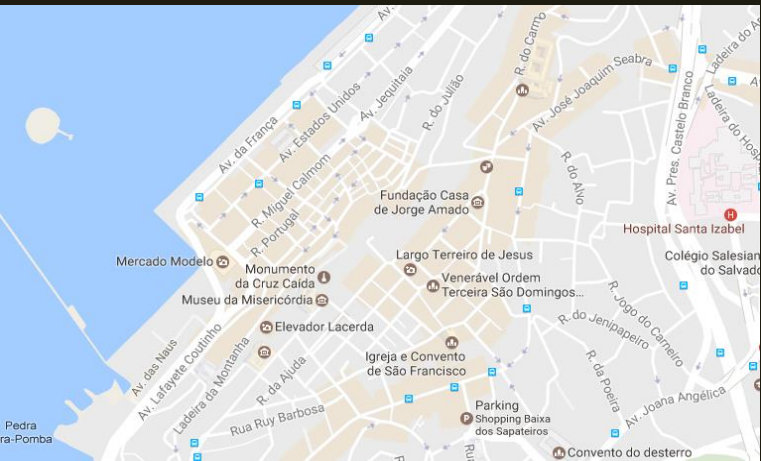

Quito, La Ronda

Salvador da Bahia, πρωτεύουσα της Βραζιλίας 1549-1763

ΠεLOURINHO, το ιστορικό κέντρο του Salvador

MALECÓN TRADICIONAL
Propuesta para el desarrollo Agosto / 2014

Objetivos del plan

- Plantas bajas permeables
- Uso residencial preferente por San Lázaro y prohibido en las plantas bajas de las nuevas construcciones por Malecón y San Lázaro. Eliminación paulatina de las viviendas en sótanos y en ciudadelas (usufrutos gratuitos) en plantas bajas
- Localización de pasajes peatonales con doble propósito: comunicación barrio ciudad y que favorezcan la conducción del agua en caso de inundación
- Eliminación de zonas de grandes almacenamientos
- Evaluación de las densidades por manzanas
- Uso cultural, recreativo y turístico, preferente por Malecón
- Servicios a la comunidad, preferente por San Lázaro
- Aprovechamiento de los encuentros entre ejes principales de ciudad
- Favorecer el desarrollo de los emprendedores locales en las plantas bajas
- Modificación de la estrategia de localización de inversiones o realización de acciones constructivas hacia las primeras manzanas
- Rehabilitación del espacio público

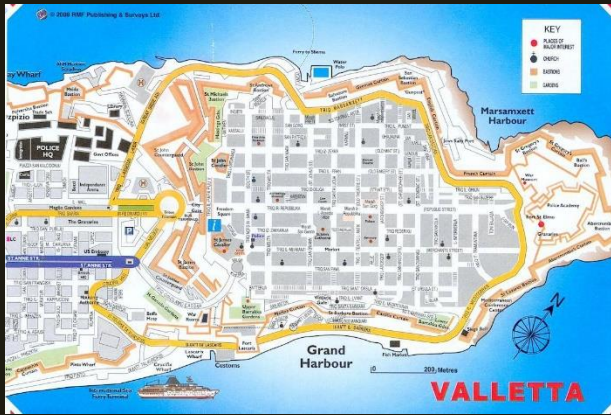
Havana, Cuba: el Malecon

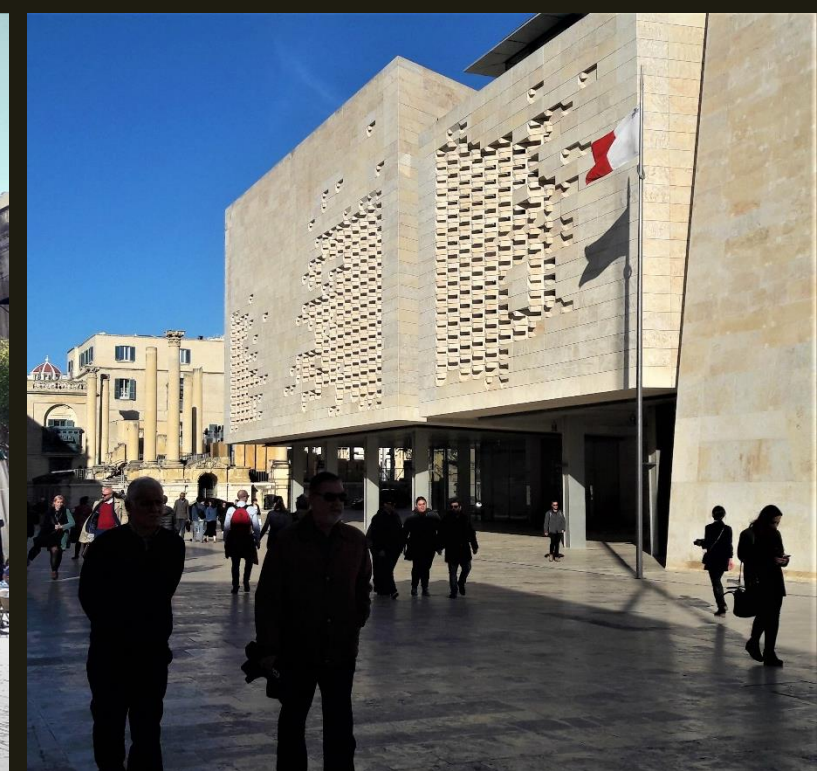

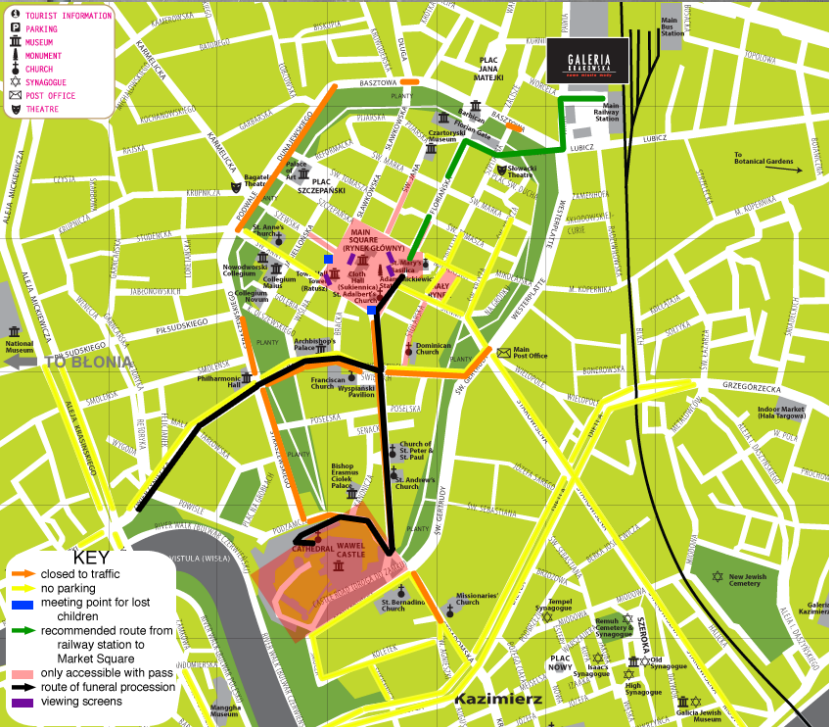

Havana, Cuba: ιστορικό κέντρο

Valletta, Malta Μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς

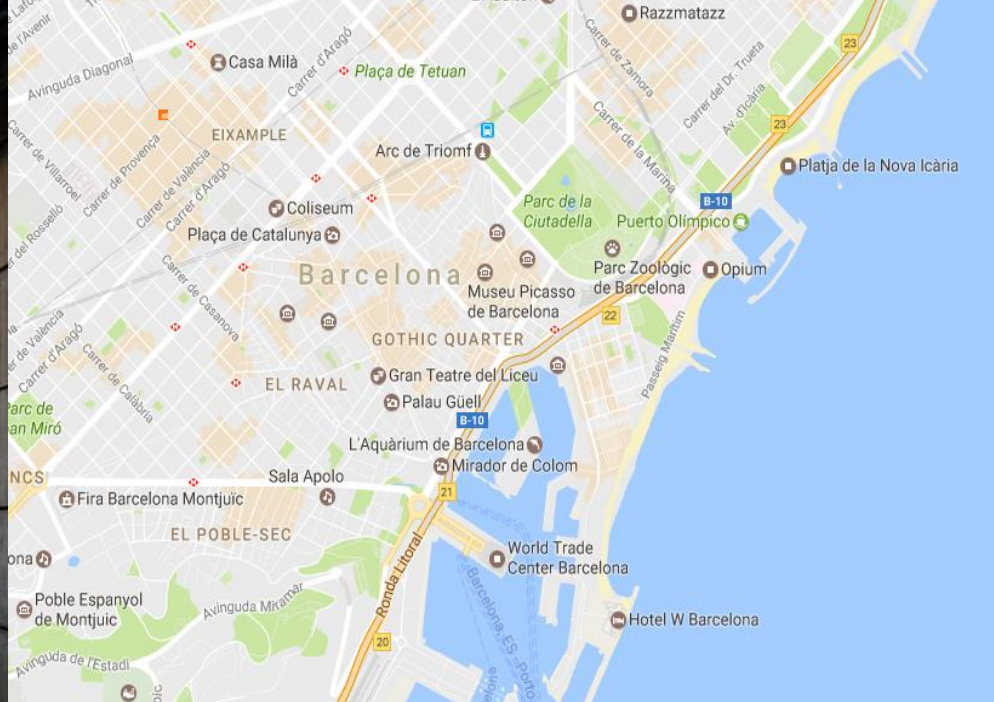
Krakow, Πολωνία

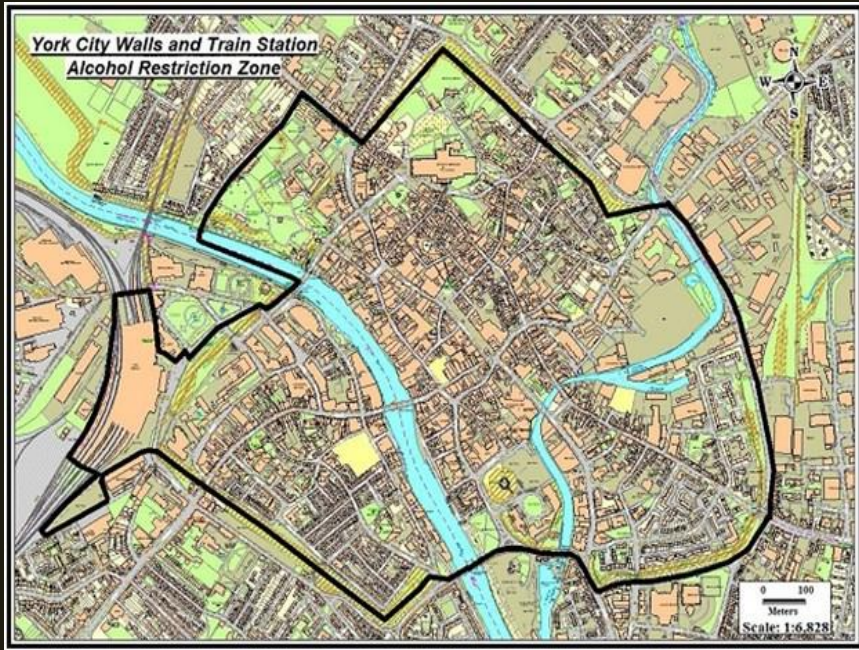

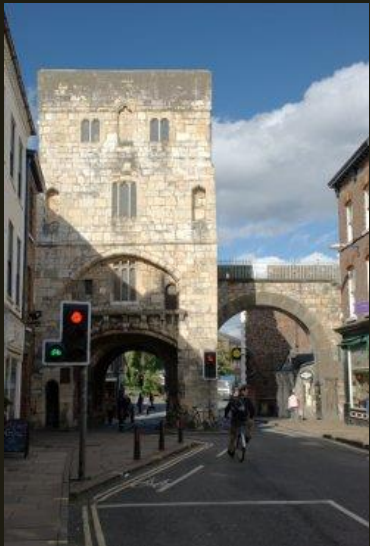
Barcelona

York, Αγγλία

Guimaraes,
Πορτογαλία

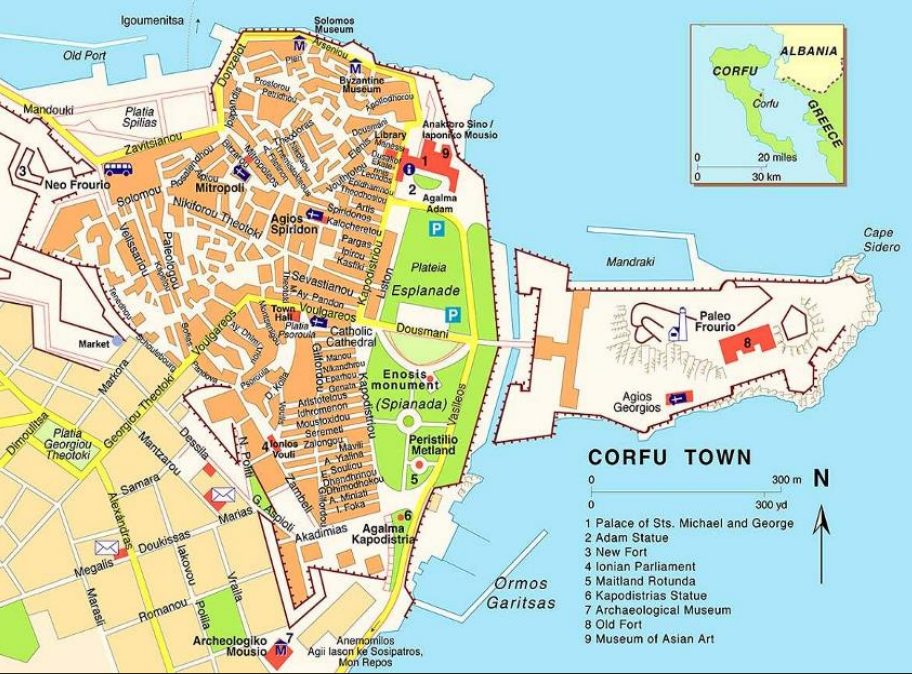

Lucca, Τοσκάνη

© Giorgio Pomella

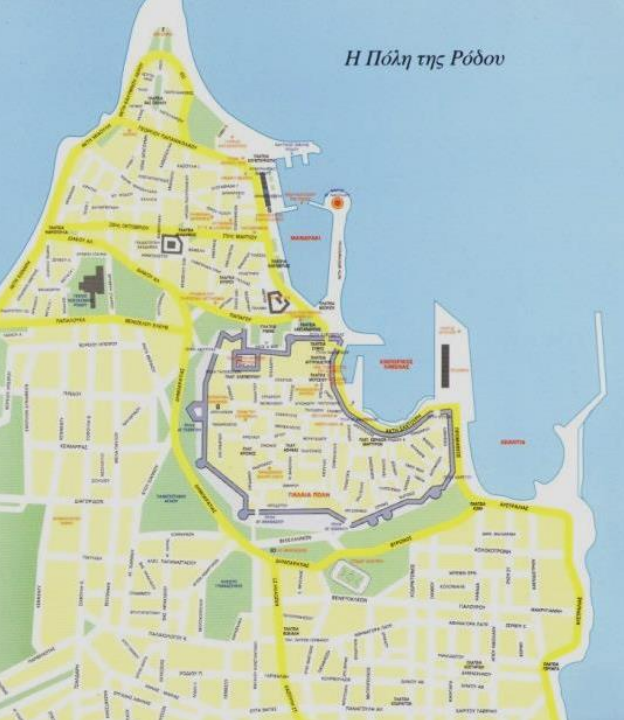

Κέρκυρα

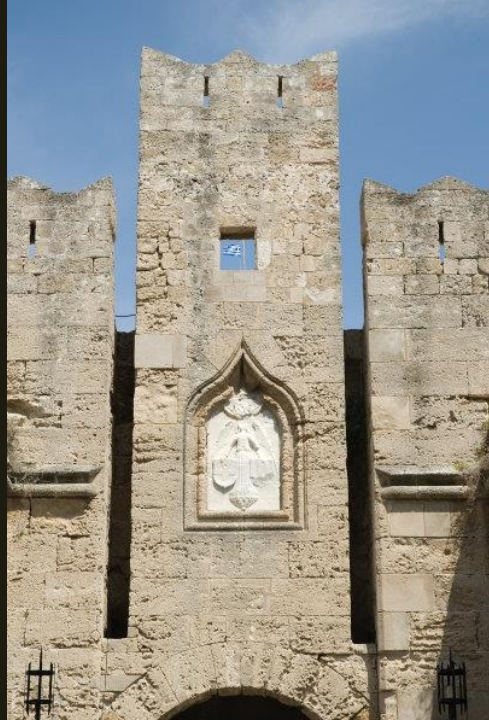

Η Πόλη της Ρόδου

Ρόδος

Ρέθυμνο

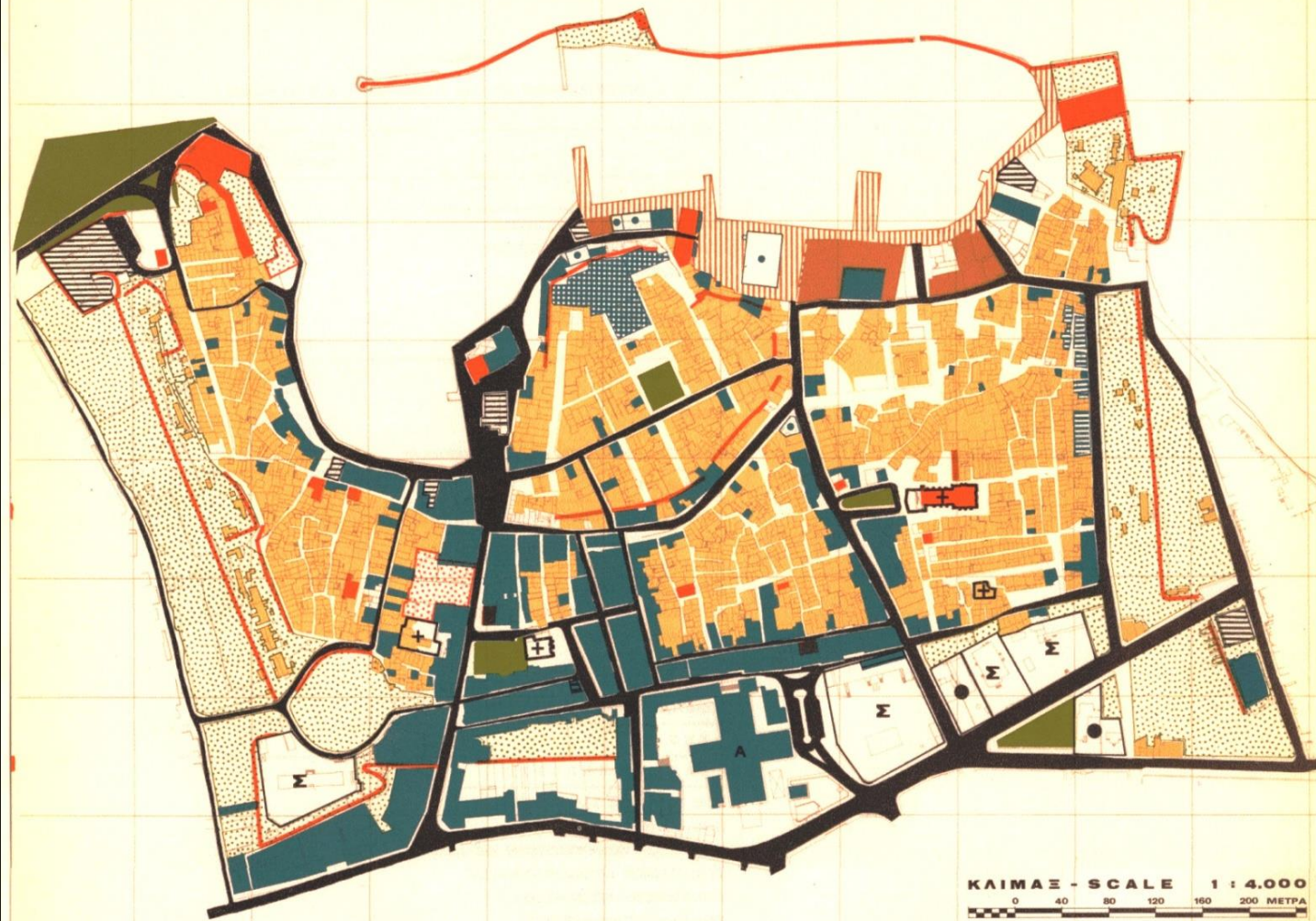
Copyright Yannis Samatas - www.explorecrete.com

Χανιά

ΚΑΙΜΑΣ - SCALE 1 : 4,000
 0 40 80 120 160 200 ΜΕΤΡΑ

ΚΑΤΟΙΚΙΑ
RESIDENTIAL

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΜΙΚΤΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ
CENTRAL BUSINESS USES

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
CENTRAL FOOD MARKET

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΣΤΕΓΕΣ
SPECIAL BUSINESS PREMISES

ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ADMINISTRATION

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
MILITARY

ΜΟΥΣΕΙΟ
MUSEUM

ΕΞΗΜΕΝΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΟΧΥΡΩΣΕΩΝ
PRESERVED FORTIFICATIONS

ΜΝΗΜΕΙΟ ΧΩΡΙΣ ΚΑΜΜΙΑ ΧΡΗΣΗ
MONUMENT NOT IN USE

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΣ
GENERAL STORES

ΖΩΝΗ ΛΙΜΑΝΙΟΥ
ZONE OF THE PORT ACTIVITIES

ΕΚΚΛΗΣΙΑ
CHURCH

ΒΕΝΕΛΟΧΕΙΟ
HOTEL

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ
HOSPITAL-SOCIAL WELFARE ACTIVITIES

ΣΧΟΛΕΙΟ
SCHOOL

ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ ΕΝΕΤΙΚΩΝ ΟΧΥΡΩΣΕΩΝ
OPEN SPACES WITHIN THE FORTIFICATIONS

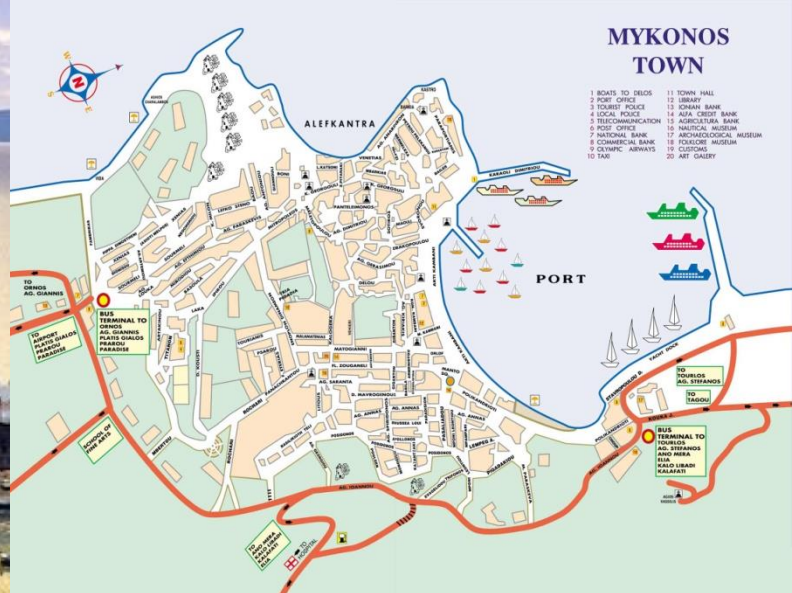

ΔΙΑΚΟΣΜΩΜΕΝΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ
PUBLIC OPEN SPACES

ΚΥΡΙΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ
MAIN TRAFFIC ROAD NETWORK

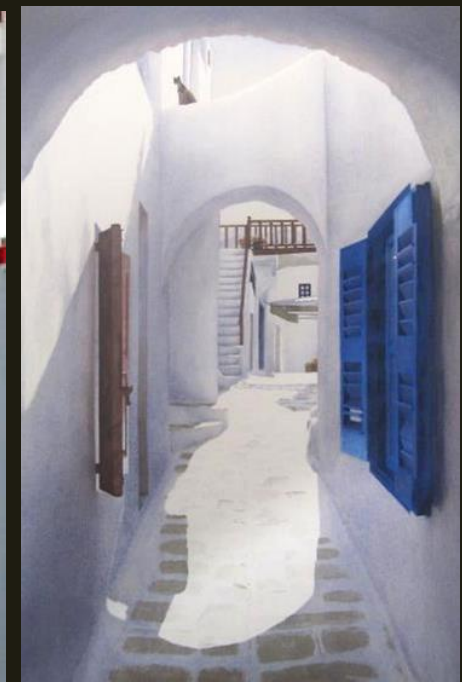

MYKONOS TOWN

- 1 BOATS TO DELOS
- 2 POST OFFICE
- 3 TOURIST POLICE
- 4 LOCAL POLICE
- 5 TELECOMMUNICATION
- 6 NATIONAL BANK
- 7 COMMERCIAL BANK
- 8 OLYMPIC AIRWAYS
- 9 TAXI
- 10 TOWN HALL
- 11 LIBRARY
- 12 COINATM BANK
- 13 LOCAL POLICE
- 14 AGRICULTURAL BANK
- 15 NATIONAL BANK
- 16 MEDICAL MUSEUM
- 17 ARCHAEOLOGICAL MUSEUM
- 18 TOURIST MUSEUM
- 19 CUSTOMS
- 20 AIR GARAGE

Μύκονος

Αποτύπωση όψης οικοδομικού τετραγώνου στη Χώρα Μυκόνου
Όνειρο κάθε αρχιτέκτονα που ασχολείται με την πολιτιστική κληρονομιά

(από συλλογή Αρ. Ρωμανού)

Το όνειρο πολλών ιδιοκτητών ακινήτων στη Χώρα Μυκόνου
Με τέτοια ντόπια επιχειρηματική ευστροφία
κάθε ορθολογική απόπειρα διαχείρισης ματαιώνεται ή γελοιοποιείται
(από συλλογή Αρ. Ρωμανού)

Η επιρροή της εμπορευματοποίησης: ώρα 7.30 πμ

Η επιρροή της εμπορευματοποίησης: ώρα 9.30 πμ

Δρόμοι

Ο δρόμος αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο του παραδοσιακού οικισμού

Μπορεί να είναι φαρδύς ή στενός, ευθύγραμμος ή καμπύλος, δυναμικός ή στατικός, δομημένος ή τυχαίος, τυπικός ή παιχνιδιάρικος

Παραμένει όμως ο άξονας στον οποίο κινούνται οι άνθρωποι και κατά συνέπεια ο χώρος από τον οποίο αποκτούν σημαντικό ποσοστό της συνολικής αντιληπτικής εμπειρίας του τόπου που βρίσκονται

Δρόμοι

Είναι ο κοινόχρηστος χώρος που συγχρόνως λειτουργεί και σαν διαδρομή και σαν τόπος

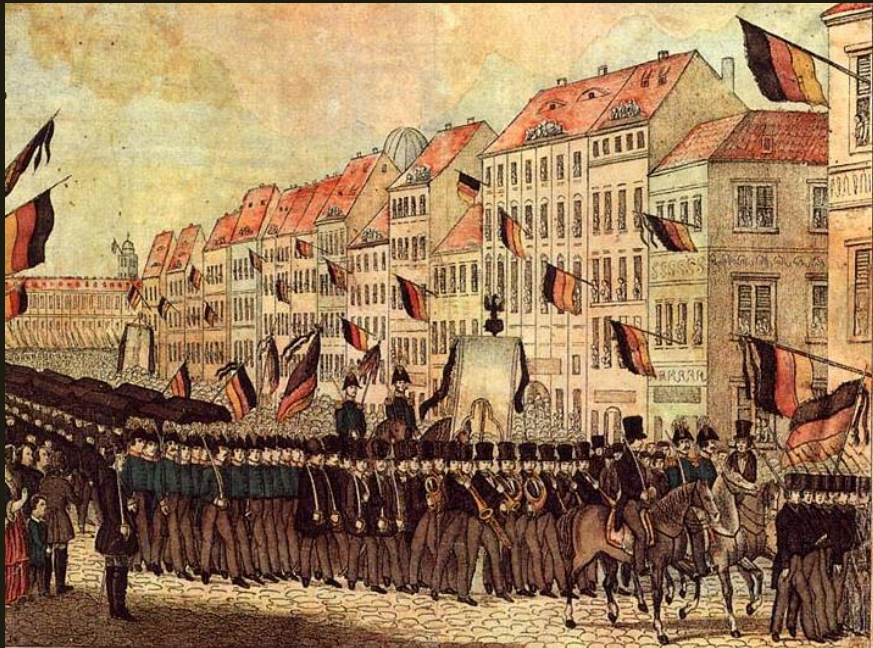
Ο παραδοσιακός χαρακτήρας προστατεύεται όταν περιορίζεται η χρήση του ιδιωτικού αυτοκινήτου

Επισημαίνεται όμως και η απειλή που μπορεί να προκληθεί από χρήσεις όπως το εμπόριο, η οχλούσα αναψυχή κλπ

Δρόμοι με πλάτος

- Φαίνονται ολόκληρα τα κτίσματα και αναδεικνύεται καλύτερα ο χαρακτήρας τους
- Κυριαρχεί ο ουρανός και το περίγραμμα των όψεων
- Οι άνθρωποι και οι λεπτομέρειες δεν αναγνωρίζονται εύκολα

Στενοί δρόμοι

- Μειώνεται πολύ ο ορίζοντας
- Γίνονται ορατά μόνο τμήματα των κτισμάτων
- Αναγνωρίζονται εύκολα οι άνθρωποι και δεν χωρούν τροχοφόρα

Ελικοειδείς δρόμοι

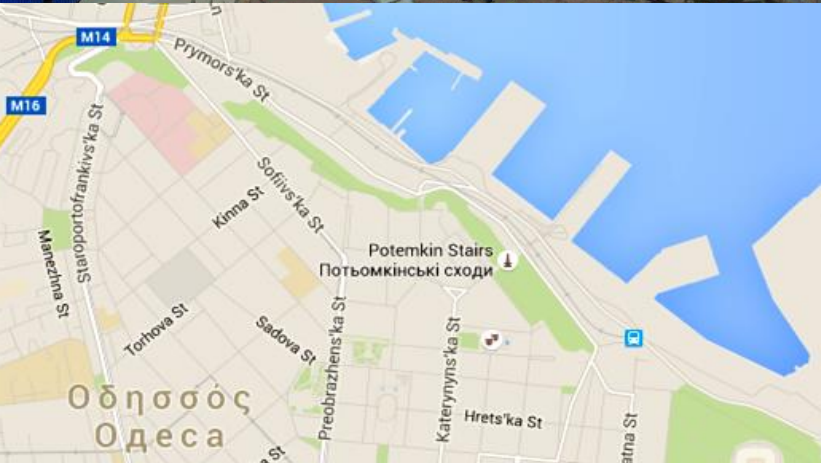
- Δεν φαίνεται η κατάληξη του δρόμου που συχνά είναι πεζόδρομος
- Υπάρχει διαρκώς ενδιαφέρον για τη συνέχεια
- Πολλά κτίσματα γίνονται αντιληπτά σαν εκπλήξεις

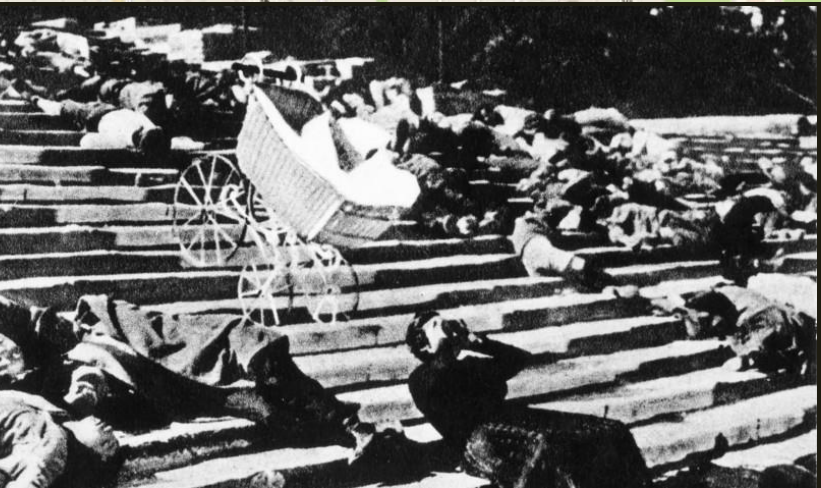
Σκάλες

Escadaria Selaron, Rio de Janeiro

Οι σκάλες Ποτέμκιν,
παλαιότερα Richelieu,
Οδησός, Ουκρανία

‘Θωρηκτό Ποτέμκιν’
Sergey Eisenstein,
1925

Στοές

Πλατείες

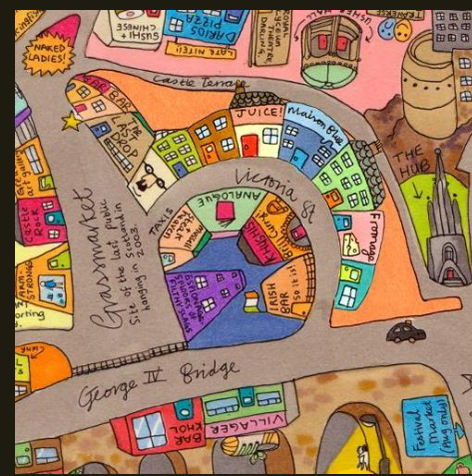
- ✓ οι πλατείες αντιπροσωπεύουν την **'καρδιά'** της πόλης και για αυτό έχουν συμβολικό χαρακτήρα που ενισχύεται περισσότερο από την τάση για συνάθροιση κοινού
- ✓ οι πλατείες διαθέτουν τον χώρο που χρειάζεται για να προβληθούν τα κτίσματα που τις περιβάλλουν
- ✓ όπως και στην περίπτωση των δρόμων, ιδιαίτερη σημασία έχουν οι χρήσεις γης και οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται γύρω και μέσα στην πλατεία

Plaza Mayor, Μαδρίτη

Grassmarket,
Εδιμβούργο

LAST DROP

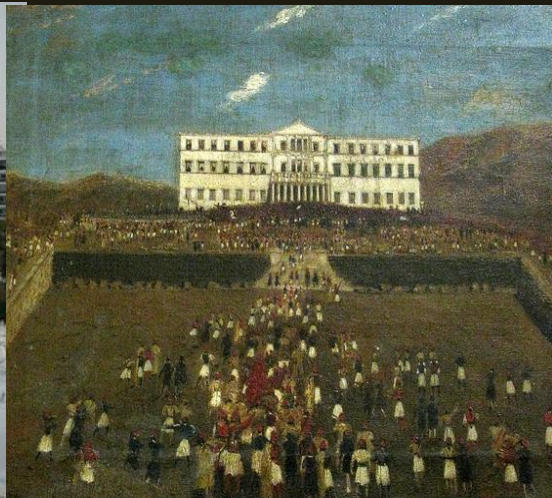

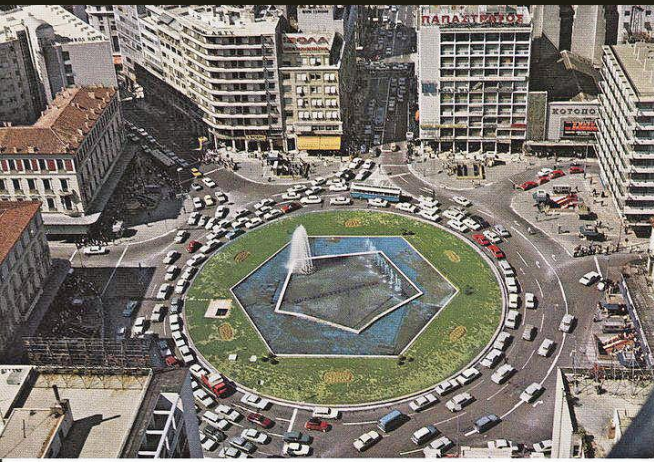
Πλατεία Wenceslas, Πράγα

Πλατεία Συντάγματος,
Αθήνα

Πλατεία Ομονοίας, Αθήνα

Πλατεία Αριστοτέλους, Θεσσαλονίκη

σχέδιο Hebrard 1918

